

Od Redakcji

Szanowni Państwo,

Polskie Towarzystwo Psychiatryczne kontynuuje opracowywanie i publikowanie rekomendacji leczenia zaburzeń psychicznych. W tym roku pojawiły się trzy rekomendacje dotyczące kobiet w wieku rozrodczym [1-3], cierpiących na zaburzenia nastroju oraz dwie części rekomendacji leczenia schizofrenii z objawami negatywnymi [4, 5]. W bieżącym zeszycie zachęcamy do zapoznania się z zaleceniami PTP w sprawie redukcji ryzyka metabolicznego u chorych na schizofrenię, u których jak wiadomo przewidywana długość życia jest o około 20 lat krótsza niż w populacji ogólnej, głównie z powodu zaburzeń metabolicznych i schorzeń układu sercowo-naczyniowego. Odnosi się do tego również artykuł Anety Tylec i wsp.

W obecnym numerze dominują artykuły poświęcone schizofrenii. Wracamy do tematu stygmatyzacji i sposobów jej eliminowania. Doświadczają jej nie tylko pacjenci ze schizofrenią, ale ogół chorych psychicznie [6], w tym również osoby z depresją. Ciekawym zagadnieniem jest postawa wobec zaburzeń psychicznych studentów medycyny [7, 8] i lekarzy psychiatrów [9]. W praktyce klinicznej nieraz zastanawiamy się, jakie szanse na odzyskanie zdrowia ma konkretny pacjent. Dlatego warto zapoznawać się z badaniami wskazującymi, jakie czynniki wpływają na przebieg choroby i wynik leczenia. Michał Błachut i wsp. koncentrują się na podwójnej diagnozie, lecz niewątpliwie do takich czynników należy czas interwencji od momentu zachorowania [10]. Kolejnym obszarem zainteresowania psychiatrów zajmujących się schizofrenią są zaburzenia funkcji poznawczych. Wszak zwracał na nie uwagę już Emil Kraepelin opisując *dementia praecox*. Renata Markiewicz i wsp. w bieżącym zeszycie zajmują się oceną deficytów poznawczych i skuteczności rehabilitacji. Potrzebne są też proste w użyciu narzędzia diagnostyczne pomocne w identyfikowaniu pacjentów, u których rehabilitacja poznawcza mogłaby wpłynąć na funkcjonowanie społeczne [11, 12].

Szanse pacjentów na odzyskanie zdrowia i integrację społeczną są ściśle związane z organizacją służby zdrowia, możliwościami wdrażania programów rehabilitacyjnych, relacją chory-system opieki zdrowotnej. Zagadnieniom tym poświęconych jest w bieżącym numerze kilka tekstów, a o randze problemu świadczy to, że regularnie powracamy na naszych łamach do tych zagadnień [13-16].

Na tym nie koniec: znajdują Państwo artykuły dotyczące genetyki i epigenetyki zaburzeń psychicznych oraz poznają osobowość wysokogórskich wspinaczy. Wzorem poprzednich zeszytów nie zabraknie tekstu poświęconego ważnym postaciom, które wpisały się w historię polskiej psychiatrii [17-21].

Jakiś czas temu zrezygnowaliśmy z omawiania w Psychiatrii Polskiej pozycji książkowych. Musimy jednak wspomnieć o pozycji niezwykle. Profesor Janusz Rybakowski – światowy autorytet w zakresie leczenia choroby afektywnej dwubiegunowej, a zwłaszcza terapii za pomocą litu, stworzył dzieło całościowo podsumowujące stan wiedzy na temat tego leku [22]. Czytelnik będzie mógł poznać fascynującą historię litu od początku świata aż po dzień dzisiejszy i będzie towarzyszyć pionierom wprowadzania tego pierwiastka do lecznictwa. Największa część książki poświęcona jest diagnostyce i leczeniu zaburzeń afektywnych dwubiegunowych. Autor klarownie omawia tu rolę głównego bohatera książki. Fascynującym zagadnieniem są szczególne właściwości litu, które mogą wiązać się z jego potencjalnymi zastosowaniami klinicznymi (np. zapobieganie samobójstwom, działanie przeciwwirusowe i immunomodulacyjne, wpływ na funkcje poznawcze, działanie neuroprotektynne i możliwe korzyści w chorobach neurodegeneracyjnych). Dla humanistów ciekawy będzie rozdział o licie w literaturze i sztuce. Książkę kończą perspektywy na 70-lecie litu w psychiatrii. Gorąco polecamy wszystkim tę niezwykle ciekawą i mądrą lekturę.

Warto wspomnieć, że w ostatnim okresie psychiatria dziecięco-młodzieżowa otrzymała hojne wsparcie od Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. WOŚP zaopatrzyła oddziały w wygodne i nowoczesne meble, jakże potrzebne w obliczu problemów, z jakimi zmagają się oddziały dziecięco-młodzieżowe. Ważne jest nie tylko wsparcie materialne, ale i sam fakt, że potrzeby te zostały zauważone, że zwrócono uwagę jak ważny jest ten obszar medycyny. Jurkowi Owsiakowi i całej ekipie WOŚP serdecznie dziękujemy!

Drodzi Czytelnicy, gdy piszemy te słowa, wielkimi krokami zbliżają się Święta Bożego Narodzenia oraz Nowy Rok. Życzymy, aby był to czas wypoczynku, wyciszenia się, refleksji, aby był to czas kochania, wzajemnej życzliwości i zaufania, czas tolerancji i zrozumienia, budowania mostów nad przepaścią różnic światopoglądowych. Wszak wszyscy, niezależnie od poglądów i sympatii politycznych, pragniemy

tego samego: dobroci, miłości, szczęścia, poczucia bezpieczeństwa. Dzielać się z bliskimi ciepłem świątecznej atmosfery, pamiętajmy o tych, którzy w tym okresie szczególnie boleśnie odczuwają samotność i cierpienie: o naszych Pacjentach.

**Dominika Dudek – redaktor naczelna,
Jerzy A. Sobański,
Katarzyna Klasa**

Piśmiennictwo

1. Samochowicz J, Rybakowski J, Gałecki P, Szulc A, Rymaszewska J, Cubała WJ, Dudek D. *Rekomendacje Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego dotyczące leczenia zaburzeń afektywnych u kobiet w wieku rozrodczym. Część I: Leczenie depresji*. Psychiatr. Pol. 2019; 53(2): 245–262.
2. Rybakowski J, Cubała WJ, Gałecki P, Rymaszewska J, Samochowicz J, Szulc A, Dudek D. *Rekomendacje Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego dotyczące leczenia zaburzeń afektywnych u kobiet w wieku rozrodczym. Część II: Choroba afektywna dwubiegunowa*. Psychiatr. Pol. 2019; 53(2): 263–276
3. Rymaszewska J, Szczęśniak D, Cubała WJ, Gałecki P, Rybakowski J, Samochowicz J, Szulc A, Dudek D. *Rekomendacje Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego dotyczące leczenia zaburzeń afektywnych u kobiet w wieku rozrodczym. Część III: Postępowanie w wypadku utraty ciąży oraz niepowodzeń w leczeniu niepłodności metodą in vitro*. Psychiatr. Pol. 2019; 53(2): 277–292.
4. Szulc A, Samochowicz J, Gałecki P, Wojnar M, Heitzman J, Dudek D. *Rekomendacje dotyczące leczenia schizofrenii z objawami negatywnymi. Standardy farmakoterapii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego, część 1*. Psychiatr. Pol. 2019; 53(3): 497–524.
5. Szulc A, Dudek D, Samochowicz J, Wojnar M, Heitzman J, Gałecki P. *Rekomendacje dotyczące leczenia schizofrenii z objawami negatywnymi. Standardy farmakoterapii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego, część 2*. Psychiatr. Pol. 2019; 53(3): 525–540.
6. Babicki M, Kotowicz K, Piotrowski P, Stramecki F, Kobyłko A, Rymaszewska J. *Obszary stygmatyzacji i dyskryminacji osób chorujących psychicznie wśród respondentów internetowych w Polsce*. Psychiatr. Pol. 2018; 52(1): 93–102.
7. Suwalska J, Suwalska A, Neumann-Podczaska A, Łojko D. *Studenci medycyny a stygmatyzacja z powodu depresji. Część I. Stygmatyzacja pacjentów*. Psychiatr. Pol. 2017; 51(3): 495–502.
8. Suwalska J, Suwalska A, Szczygieł M, Łojko D. *Studenci medycyny a stygmatyzacja z powodu depresji. Część II. Autostygmatyzacja*. Psychiatr. Pol. 2017; 51(3): 503–513.
9. Kocharński A, Cechnicki A. *Postawy polskich psychiatrów wobec osób chorujących psychicznie*. Psychiatr. Pol. 2017; 51(1): 29–44.
10. Cechnicki A, Bielańska A. *Wpływ wczesnej psychospołecznej interwencji na odległe kliniczne wyniki leczenia osób chorujących na schizofrenię*. Psychiatr. Pol. 2017; 51(1): 45–61.
11. Mosiołek A, Gierus J, Koweszko T, Borkowska A, Janus M, Szulc A. *Przesiewowa Skala Funkcji Poznawczych w Schizofrenii (CSSS). Część 1. Konstrukcja i struktura skali*. Psychiatr. Pol. 2018; 52(2): 227–239.
12. Mosiołek A, Gierus J, Koweszko T, Nowakowska A, Szulc A. *Przesiewowa Skala Funkcji Poznawczych w Schizofrenii (CSSS). Część 2. Trafność diagnostyczna metody*. Psychiatr. Pol. 2018; 52(2): 241–250.
13. Łukasz Wieczorek. *Bariery w dostępie do leczenia w poradniach terapii uzależnienia od alkoholu w mieście i małej miejscowości*. Psychiatr. Pol. 2017; 51(1): 125–138.
14. Bronowski P, Sawicka M, Rowicka M, Jarmakowicz M. *Sieci społeczne i poziom funkcjonowania społecznego uczestników warsztatów terapii zajęciowej i środowiskowych domów samopomocy – dwóch podstawowych placówek wsparcia dla osób chorujących psychicznie*. Psychiatr. Pol. 2017; 51(1): 139–152.
15. Heitzman J, Markiewicz I. *Finansowanie psychiatrii sądowej a jakość leczenia i zagrożenie bezpieczeństwa publicznego*. Psychiatr. Pol. 2017; 51(4): 599–608.
16. Lisiecka-Bielanowicz M, Biechowska D, Cianciara D. *Funkcjonowanie jednostek w różnych formach opieki psychiatrycznej w Polsce w latach 2010–2013. Analiza organizacyjna i ekonomiczno-finansowa*. Psychiatr. Pol. 2018; 52(1): 143–156.
17. Ceklarczyk J. *Rewizja koncepcji metabolizmu informacyjnego Antoniego Kępińskiego*. Psychiatr. Pol. 2018; 52(1): 165–173.
18. Dembińska E, Rutkowski K. *Ludwika Karpińska: „polska pani filozof” – zapomniana prekursorka polskiej psychoanalizy*. Psychiatr. Pol. 2018; 52(4): 753–765.
19. Rutkowski K, Dembińska E. *Dr Karol de Beaurain – sylwetka psychiatrii. Część 1*. Psychiatr. Pol. 2017; 51(3): 561–573.
20. Rutkowski K, Dembińska E. *Dr Karol de Beaurain – sylwetka psychiatrii. Część 2*. Psychiatr. Pol. 2017; 51(3): 575–588.
21. Dembińska E, Rutkowski K. *Sanatorium doktora Jekelsa w Bystrej koło Bielska – pierwszy polski zakład leczniczy posługujący się psychoanalizą*. Psychiatr. Pol. 2017; 51(4): 763–776.
22. Rybakowski J. *Lit – niezwykły lek w psychiatrii*. Termedia, Poznań, 2019.